

از سری بحث‌های فقه تربیتی | ۳

نشر موسسه اشراق و عرفان | ۱۱

- سروشنامه : اعرافی، علیرضا، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور : تربیت فرزند با رویکرد فقهی / علیرضا اعرافی؛ تحقیق و نگارش سیدنقی موسوی.
مشخصات نشر : قم : موسسه اشراق و عرفان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص.؛ جدول.
فروست : موسسه اشراق و عرفان؛ ۱۱... سری بحث‌های فقه تربیتی؛ ۳.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۱۲۹-۱-۴-۱ ریال ۹۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۲۴ - ۲۳۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع : آموزش و پرورش (فقه)
موضوع : تربیت خانوادگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع : اخلاق اسلامی
شناسه افزوده : موسوی، سیدنقی، ۱۳۵۷ - ، گردآورنده
رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ آ ۸ الف / ۶ / ۱۹۸ BP
رده بندی دیویی : ۲۹۷ / ۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی : ۳۴۸۴۸۵۳

الوصیت فرزند باروی و فقہی

علیرضا اعرافی

تربیت فرزندان با رویکرد فقهی

علیرضا اعرافی

تحقیق و نگارش: سید نقی موسوی

ناشر: انتشارات موسسه اشراق و
عرفان • امور هنری: حسن مخبرری
• ویراستار: احمد رضائی • ناشر و
تاریخ چاپ: اول بهار ۱۳۹۲
• لیتوگرافی، چاپ و صحافی:
سازمان چاپ اسراء • شمارگان:
۱۵۰۰ نسخه • قیمت: ۹۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای موسسه
اشراق و عرفان محفوظ است.

ایران، قم، خیابان معلم، کوچه هشت، کوچه
شهید محقق، پلاک پنجاه و نه
صندوق پستی: ۴۴۴۵ - ۳۷۱۸۵

تلفن: ۰۲۵ + ۳۷۷۴۸۵۴۰

نمابر: ۰۲۵ + ۳۷۷۴۸۵۴۱

www.eshragh-erfan.com

info@eshragh-erfan.com

ISBN: 978-600-94129-1-4

فهرست مطالب

.....	سخن مؤسسه	۹
.....	پیش گفتار	۱۱

فصل اول: کلیات / ۱۳

فصل دوم: تربیت اعتقادی

.....	دلیل ۱: آیه وقایه	۲۳
.....	دلیل ۲: عبارتی از رساله الحقوق	۲۸
.....	دلیل ۳: اولویت و یا مقدمیت وظیفه تربیت عبادی	۴۱
.....	دلیل ۴: روایات «آموزش لا اله الا الله»	۴۲
.....	دلیل ۵: سیره انبیا و ائمه علیهم السلام در تربیت اعتقادی فرزندان	۴۶
.....	دلیل ۶: اولویت یا مقدمیت وظیفه والدین در تعلیم قرآن و حدیث	۴۶
.....	جمع بندی و نتیجه گیری	۵۳

فصل سوم: تربیت عبادی

- مسئله اول: وظایف والدین در تربیت عبادی ۶۰
- دلیل ۱: آیه وقایه ۶۰
- دلیل ۲: عبارتی از رساله الحقوق ۶۱
- دلیل ۳: سیره معصومان (علیهم السلام) در تربیت عبادی فرزندان ۶۴
- مسئله دوم: وظایف والدین در آموزش نماز ۶۷
- دلیل ۴: آیه دستور به «امر به نماز» ۶۸
- دلیل ۵: روایات برنامه آموزش نماز به فرزند ۷۲
- دلیل ۶: سیره معصومان (علیهم السلام) در آموزش نماز به فرزند ۸۷
- مسئله سوم: وظایف والدین در آموزش روزه ۸۹
- دلیل ۷: روایت امر به روزه ۹۰
- دلیل ۸: روایات اخاه بر روزه ۹۲
- دلیل ۹: روایات روزه تمییز ۹۴
- مسئله چهارم: وظایف والدین در آموزش مستحبات ۹۶

فصل چهارم: تربیت باطنی

- مسئله اول: وظایف والدین در مهرورزی و تربیت عاطفی ۱۰۶
- دلیل ۱: آیه وقایه ۱۰۷
- دلیل ۲: روایات تأدیب ۱۰۸
- دلیل ۳: روایات ابراز محبت به فرزند ۱۱۱
- مسئله دوم: حدود مهرورزی ۱۱۸
- مسئله سوم: جهت دهی به تربیت عاطفی ۱۲۳
- دلیل ۴: ادله ایجاد و تثبیت محبت خدا و اولیای الهی در دل فرزند ۱۲۲
- مسئله چهارم: روش های مهرورزی و تربیت عاطفی ۱۲۵
- دلیل ۵: روایات رحم بر فرزندان ۱۲۵

دلیل ۶: روایات تصابی.....	۱۲۷
دلیل ۷: روایات اکرام فرزند.....	۱۲۹
دلیل ۸: روایات بوسیدن فرزند.....	۱۳۱

فصل پنجم: تربیت جنسی

مسئله اول: وظایف والدین در تربیت جنسی.....	۱۴۰
دلیل ۱: آیه صیانت از فرزند.....	۱۴۱
دلیل ۲: آیه یاری فرزندان در پاکدامنی.....	۱۴۱
دلیل ۳: آیه زمینه‌سازی برای حرام.....	۱۴۳
جمع‌بندی و ویژگی‌های این وظیفه.....	۱۴۴
مسئله دوم: پنهان‌کاری در روابط زناشویی.....	۱۴۷
مسئله سوم: آموزش اسب‌بازان (اجازه گرفتن).....	۱۵۲
دلیل ۴: آیه استبداد (اجازه گرفتن).....	۱۵۲
جمع‌بندی مسئله.....	۱۶۰
مسئله چهارم: جداسازی بستر خواب فرزندان.....	۱۶۱
دلیل ۵: صحیحہ عبدالله بن میمون.....	۱۶۱
دلیل ۶: روایات جداسازی بستر کودک ده ساله از بستر بان.....	۱۶۲
دلیل ۷: روایات جداسازی پس از شش‌سالگی.....	۱۶۳
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....	۱۶۹

فصل ششم: تربیت جسمانی

مسئله اول: حضانت.....	۱۷۷
دلیل ۱: آیه ائمه.....	۱۷۸
دلیل ۲: روایات مراحل تأدیپ.....	۱۸۱
دلیل ۳: روایات حضانت.....	۱۸۶
دلیل ۴: سیره عقلا.....	۱۸۹
مسئله دوم: نفقه.....	۱۹۲

- دلیل ۶: آیات ضمانت روزی فرزندان ۱۹۳
- دلیل ۷: آیه اجرت رضاع ۱۹۵
- دلیل ۸: روایات نفقه فرزند ۱۹۶
- دلیل ۹: سیره عقلا ۱۹۹
- مسأله سوم: رضاع ۲۰۱
- دلیل ۱۰: آیه «رضاع حولین کاملین» ۲۰۲
- جمع بندی و نتیجه گیری ۲۰۵
- پیوست: بررسی سند رسالة الحقوق ۲۰۸
- نمایه: آیات ۲۱۷
- نمایه: روایات ۲۱۸
- نمایه: اصطلاحات ۲۲۲
- کتابنامه ۲۲۴

سخن مؤسسه

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، رسالت حوزه‌های علمیه را دو چندان کرده است؛ نظام اسلامی برای تأمین پشتوانه‌ی فکری و فنی یک خود به منظور تصمیم‌گیری و اجرا باید مبانی علمی لازم را در اختیار داشته باشد. این عرصه‌ای است که حوزه‌ی علمیه در کنار دیگر مجامع علمی باید در آن نقش فعال داشته باشد؛ زیرا بدون گسترش مرزهای علوم اسلامی به مباحث نوپدید و تولید علوم انسانی با رویکرد اسلامی، این نیاز پاسخ مناسب نمی‌یابد. ضرورت مجاهدت علمی به‌منظور پاسخگویی به مطالبات روزافزون و برحق جامعه‌ی دینی، آنگاه به اثبات می‌رسد که در نظر داشت؛ اولاً تحولاتی جدید در مجموعه‌ی دانش بشری، به‌ویژه علوم انسانی رخ داده است، ثانیاً زندگی انسان معاصر به‌واسطه پیشرفت در علوم و فناوری‌های جدید، دستخوش تطوراتی شگرف شده است، ثالثاً شکل‌گیری نظام‌سازی اسلامی، فرصت مناسبی را فراروی جامعه‌ی دینی قرار داده است تا به اهداف خود دست یابد؛ از این رو سرعت‌بخشیدن به فعالیت‌های علمی حوزوی به‌منظور توانمندسازی نظام اسلامی در این باره ضروری می‌نماید.

«موسسه اشراق و عرفان» که فعالیت خود را از سال ۱۳۸۶ با نظارت علمی و ریاست عالی آیت الله اعرافی آغاز کرده است، در عین تأکید بر اصالت‌های حوزوی، سعی در رفع نیازمندی‌های معرفتی انسان معاصر دارد؛ از این رو مأموریت‌های خود را «پژوهش در زمینه‌ی فقه‌های نو و فلسفه‌های مضاف بر مبنای روش اجتهادی در راستای نظام سازی اسلامی»، «پرورش پژوهشگران صاحب‌نظر در عرصه‌ی فقه‌های نو و فلسفه‌های مضاف و نظام‌سازی اسلامی» و «اسلامی‌سازی علوم انسانی» قرار داده است تا بتواند به ایفای نقشی مؤثر در این مجال بپردازد.

هدایت فرایند تربیت، ضرورتی است که دانش‌هایی چند، برای پاسخ‌گویی بدان به کارگرفته شده‌اند؛ اما آنچه در این میان، تأمین‌کننده بُعد حجیت و استناد دینی گزاره‌هاست، گذار بر فرایند تربیت است، دانش اصیل و پویای «فقه» است که در سیر تحول خود، با تأسیس گرایش جدید «فقه تربیتی» داعیه‌دار تحقق این مطلوب شده است. کتاب حاضر، پاسخی نیمه استدلالی، به برخی سوالات تربیتی ارائه‌داده که مستند به مطالعات پیشین تمام استدلالی منتشر شده در مجموعه «فقه تربیتی» است.

«مؤسسه اشراق و عرفان» برخود لازم می‌داند که آیت الله اعرافی که با همراهی گام‌به‌گام در تولید و و اعمال نظارت و ارزیابی بهایی، امکان به ثمر رسیدن این اثر را فراهم آورده‌اند، تشکر کند. همچنین از تلاش‌های حجت الاسلام سیدنقی موسوی، در تحقیق و تنظیم و نیز از زحمات حجج اسلام آقایان مصطفی محامی و محمدتقی اکبرنژاد در ارزیابی این نوشتار تقدیر می‌شود.

امید است صاحب‌نظران و اندیشوران حوزه و دانشگاه، موسسه‌ی اشراق و عرفان را به‌منظور بهبود تولیدات علمی آینده، از نظرات و پیشنهادات سازنده‌ی خود محروم نسازند.